

го-шкідливої діяльності і виступає гарантом виконання еколого-правових розпоряджень. Варто додати, що екологічна експертиза виступає в ролі попередньої перевірки відповідності господарських рішень вимогам охорони навколишнього природного середовища та внаслідок здоров'я людей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гиренко І.В. Рослинний світ як об'єкт правової охорони навколишнього природного середовища // Електронне наукове фахове видання «Форум права». – 2012. – № 3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : file:///C:/Users/Sergey/Downloads/FP_index.htm_2012_3_22.pdf.
2. Малишко М.І. Екологічне право України / М.І. Малишко. – К. : Юридична книга, 2001. – 392 с.
3. Тищенко Г.В. Екологічне право / Г.В. Тищенко. – К. : ТП Пресс, 2003. – 256 с.
4. Екологічне управління: [підручник] / [В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, Г.О. Білявський та ін.]. – К. : Либідь, 2004. – 432 с.
5. Курило В.І. Адміністративні правочини у сільському господарстві України : сучасна парадигма : [монографія] / В.І. Курило ; за заг.ред. В.К. Шкарупи. – К. : Магістр – XXI сторіччя, 2007. – 312 с.
6. Про екологічну експертизу: Закон України від 09 грудня 1995 року № 45/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/45/95-%D0%B2%D1%80>.
7. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-ХІІ: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
8. Позняк Е.В. Юридична природа висновку громадської екологічної експертизи в Україні / Е.В. Позняк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки – 2004. – Вип. 59. 26. – С. 54–68.
9. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 8 січня 2001 року № 2245-ІІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2245-14>.

УДК 347.73

ЗАГАЛЬНИЙ ПОДАТКОВИЙ РЕЖИМ: ДО ПИТАННЯ СКЛАДУ ТА РІЗНОВИДІВ

Сарана С.В., к. ю. н.,
доцент, докторант кафедри управління,
адміністративного права і процесу та адміністративної діяльності
Національний університет державної податкової служби України

У статті розглянуто норми податкового законодавства та наукові праці, які присвячені питанням складу та різновидів загального податкового режиму. Запропоновано авторське бачення складу загального податкового режиму, сформоване на основі його ключових рис, та класифікації загального податкового режиму з прив'язкою до норм чинного податкового законодавства.

Ключові слова: податковий режим, загальний податковий режим, склад загального податкового режиму, видова класифікація загального податкового режиму.

В статье рассмотрены нормы налогового законодательства и научные труды, посвященные вопросам состава и разновидностей общего налогового режима. Предложено авторское видение состава общего налогового режима, сформированное на основе его ключевых черт, и классификации общего налогового режима с привязкой к нормам действующего налогового законодательства.

Ключевые слова: налоговый режим, общий налоговый режим, состав общего налогового режима, видовая классификация общего налогового режима.

Sarana S.V. GENERAL TAX REGIME: THE QUESTION OF THE COMPOSITION AND SPECIES.

The article deals with the rules of tax legislation and scientific works that are devoted to varieties of general stock and the tax regime. The author vision part of the general tax regime, formed on the basis of its key features and classification of general tax regime with reference to the provisions of current tax laws.

Key words: tax regime, general tax regime, composition of the general tax regime, species classification general tax regime.

Постановка проблеми. Податкове право є доволі складним та розгалуженим інституційним утворенням в межах фінансового права, що зумовлює наявність у ньому цілого комплексу норм, які можуть бути віднесені до того чи іншого податкового режиму. Найбільшу цікавість у цьому аспекті викликає загальний податковий режим, яким охоплюється цілий ряд податкових інститутів податкового права, що належать як до загальної, так і до особливої його частин.

Загальний податковий режим включає до свого складу норми загальних положень податкового права та норми, якими врегульовані встановлення, нарахування і сплата ок-

ремих податкових платежів. При цьому таке охоплення великої кількості податкових правовідносин закономірно породжує питання про склад загального податкового режиму та відповідну видову класифікацію різноманітних груп правовідносин, що до нього належать. Останні з яких можуть стосуватися як всіх податкових правовідносин загалом, так і їх груп або окремих податкових платежів чи платників податків.

Через це виникає потреба у дослідженні питання складу та видової класифікації загального податкового режиму на основі сучасних досліджень та законодавчих реалій податково-правового регулювання.

Аналіз останніх досліджень. Питанням податкового режиму було присвячено цілий ряд праць науковців серед яких К.В. Андрієвський, В.В. Белевцева, В.Ю. Жданова, Н.С. Іващенко, О.А. Іконнікова, П.В. Коломієць, М.П. Кучерявенко, А.С. Матинов, Т.П. Мінка, В.І. Теремецький, А.А. Шахмамєтьєв тощо. В процесуально-процедурному аспекті його розглядали такі вітчизняні науковці, як Ю.В. Боднарук, Л.М. Касьяненко, І.Є. Криницький, М.П. Кучерявенко, О.М. Мінаєва та ін. Проте, незважаючи на певний науковий доробок, не піддавався предметному науковому аналізу загальний податковий режим в аспекті його складу та видової класифікації.

Метою статті є визначення складу загального податкового режиму та формування його видової класифікації.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до загальноприйнятого уявлення, податковий режим в своїй основі, принаймні, має поділятися на загальний і спеціальний, де останній базується на загальному режимі, виступаючи його підсистемою, якою встановлюються певні особливості для сплати податкових платежів та для платників податків в порівнянні із загальним режимом. До складу якого входять передбачені законодавчо податкові режими у вигляді окремих податкових платежів [1, ст. 11], а також у перспективі можуть бути віднесені й інші режими (угоди про розподіл продукції, режим офшору, спеціальний режим у сфері сільського та лісового господарства, режими технологічних та наукових парків) [2, с. 103–145].

Останнім часом також науково обґрунтовано наявність процесуального податкового режиму [3; 4; 5; 6] або процесуально-процедурного податкового режиму, і на останньому акцентується увага в попередніх дослідженнях [7]. Та вказується на його склад у вигляді наступних податково-процедурних режимів: 1) загального, що уособлює режим для податкових процедур, які стосуються всіх без винятку податково-процедурних правовідносин; 2) особливого, який визначає режими податкових процедур для окремих податкових платежів; 3) спеціального, що встановлює спеціальні режими податкових процедур, які визначають особливості процесуально-процедурних відносин у визначених законодавством умовах чи для окремих платників податків [8, с. 77].

На противагу вказаному складу загального податкового режиму так і залишається невизначеним як з наукової, так і з законодавчої точки зору. При цьому законодавець нормативно врегулював лише питання спеціального податкового режиму, ознаки якого можуть бути використані в ході дослідження даного питання.

Так, П.В. Коломієць цілком слушно зазначає, що знаки спеціального податкового режиму слід розмежовувати на ознаки, які є спільними як для спеціального податкового режиму, саме як податкового режиму, так і для загального податкового режиму, саме як податкового режиму, та на істотні ознаки спеціального податкового режиму, які виділяють цей податковий режим та відрізняють його

від загального податкового режиму. Спільними ознаками є: встановлення та застосування спеціального податкового режиму тільки у випадках і порядку, визначених виключно Податковим кодексом України (п. 11.1 ст. 11 Податкового кодексу України (далі – ПК України); невизнання спеціальними режимами податкових режимів, які не визначені такими Податковим кодексом України (п. 11.4 ст. 11 ПК України) [1]. Дані ознаки є спільними для податкових режимів як загальних, так і спеціальних, адже, по-перше, відповідно до імперативних вимог ст. 7 Кодексу, усі податки при їх встановленні обов'язково повинні мати в своїй структурі законодавчо передбачені всім елементів податку; по-друге, відповідно до положень ст.ст. 8, 9 та 10 Податкового кодексу України, усі податки, незалежно від податкового режиму (або загального, або спеціального), визначені в переліку загальнодержавних та місцевих податків і зборів, сукупність яких становить податкову систему України [9, с. 232–233].

Стосовно першого варто відмітити, що встановлення елементів податків передбачено загальними положеннями податкового законодавства, які безперечно входять до складу загальних положень податкового права, тобто його загальної частини. Відповідно, загальний податковий режим охоплює загальну частину податкового права. Загальна частина податкового права вміщує інститути, що закріплюють загальні підходи системи оподаткування, які мають відношення до всіх норм особливої частини. До загальної частини включаються норми, що визначають характер інституту податкового права, зміст податкової системи, податку, елементи податкового механізму податку, підстави відповідальності за порушення податкового законодавства, усунення подвійного оподаткування тощо [10, с. 71]. І переважна більшість даних норм вміщена у Розділі I ПК України «Загальні положення», як це впливає з ПК України [1] та коментарів до нього [11; 12].

Якщо говорити про особливу частину податкового права, то слід зазначити, що вона включає в себе систему інститутів, які деталізують податкову систему в цілому й визначають конкретні механізми окремих податків і зборів. Адже саме особлива частина охоплює правові елементи податкової системи [13, с. 78]. А правовий режим оподаткування, закріплений в інститутах особливої частини, відображає специфіку правового регулювання відносин по справляння кожного окремого виду податку, які існують в межах загального правового режиму, встановленого загальною частиною чи загальними положеннями, як їх визначив законодавець [14, с. 73]. Тобто загальним податковим режимом охоплюються і питання правового регулювання окремих податкових платежів за виключенням тих, які належать до спеціальних податкових режимів, що відповідає особливій частині податкового права.

Загалом розглядаючи загальний податковий режим, можна виходити з того, що він поширюється на переважну більшість податкових правовідносин, а це означає, що

до його складу входять правовідносини, які належать як до загальної, так і до особливої частин податкового права. Тобто, цілком логічно припустити, що даний режим може мати відповідну структуру.

Так, у податковому законодавстві прослідковується наявність загальних режимних вимог, що вміщені у загальних положеннях. Зокрема, це стосується питань принципів, гарантій, методів і способів правового регулювання, що властиві будь-якому правовому режиму. Ст. 4 ПК України визначені основні засади податкового законодавства у вигляді його принципів; ст. 15-21 закріплено правовий статус та відповідні гарантії для учасників податкових правовідносин; а у ст. 35-38 вказується на порядок виконання податкового обов'язку, що розкриває способи та методи правового регулювання податкових відносин [1].

В той же час окремі податкові платежі не містять принципів, гарантій, способів і методів правового регулювання взагалі, або вміщують лише їх окремі елементи, що зумовлено особливістю того чи іншого податкового платежу. При цьому правовідносини особливої частини послугуються всіма вищевказаними складовими загальної частини і базуються на них.

З урахуванням цього можна дійти висновку, що до складу загального податкового режиму входять дві підсистеми у вигляді загального режиму та особливої частини, які вміщують у своєму складі правові норми, що стосуються як всіх без виключення (загальний режим), так і конкретних платежів (особливий режим).

Загальний режим при цьому, зважаючи на структуру загальної частини податкового права, вміщує такі складові, як: 1) загальні засади оподаткування (сфера дії податкового права, податкове законодавство і його співвідношення з іншими законодавчими актами, поняття і порядок встановлення податку і збору, спеціальні податкові режими (в частині, що відмежовує їх від загального податкового режиму) термінологія (визначення понять); 2) види податків і зборів та їх перелік; 3) загальні засади встановлення податків і зборів (елементи податків); 4) порядок виконання податкового обов'язку; 5) трансферне ціноутворення і врахування курсів валют; 6) правовий статус учасників податкових правовідносин.

Особливий режим з врахуванням структури особливої частини податкового права вміщує матеріальні норми стосовно правового регулювання кожного податкового платежу, за якими і може бути поділений на відповідні складові: 1) режим податку на доходи фізичних осіб; 2) режим податку на прибуток підприємств; 3) режим податку на додану вартість; 4) режим акцизного податку; 5) режим екологічного податку; 6) режим рентної плати; 7) режим податків на майно.

Варто також відмітити, що загальний податковий режим у своїй складовій особливої частини може вміщувати і режимні складові у вигляді режимів окремих платників, об'єктів оподаткування, тощо. Це пояснюється потре-

бою в індивідуалізації того чи іншого об'єкта чи суб'єкта податкових відносин, зважаючи на його особливості чи потреби оподаткування.

Так, ст. 141 передбачено особливості оподаткування окремих видів діяльності та операцій податком на прибуток підприємств, серед яких страхова діяльність, операції з відчуження цінних паперів, угоди про розподіл продукції, діяльність нерезидентів, букмекерська діяльність, лотерейна діяльність, азартні ігри, спільне інвестування, недержавне пенсійне забезпечення. Крім цього, ст. 142 передбачено звільнення від оподаткування громадських організацій інвалідів, Чорнобильської АЕС та міжнародної технічної допомоги на неї. Встановлено і особливий порядок оподаткування нерезидентів з дипломатичним статусом податком на доходи фізичних осіб і суб'єктів підприємництва – фізичних осіб та осіб, що проводять незалежну професійну діяльність (ст. ст. 162, 177, 178) [1].

Передбачено індивідуальні особливості оподаткування податком на додану вартість для туроператорської та турагентської діяльності, діяльності щодо виробів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату, Чорнобильської АЕС (ст. ст. 207, 210, 211). Також закріплено особливості оподаткування залежно від напрямків використання деяких підкацизних товарів, зокрема спирту етилового для виноробства, лікарських засобів, органічного синтезу, біоетанола, нафтопродуктів в якості сировини для нафтохімічної та хімічної промисловості, речовин компонентів моторних палив (ст. 229) [1].

Таким чином, особливий режим як би має загальні засади та індивідуальні особливості, що перебувають одночасно в межах даного режиму.

З цього приводу В.І. Теремецький в ході проведення класифікації податкових режимів відмічає, що податково-правові режими можуть бути диференційовані, зокрема, залежно від:

- об'єкта оподаткування, коли виділяються режими оподаткування майнових об'єктів (майна, майнових прав, угод із цінними паперами); режими оподаткування певних видів діяльності (діяльності банків, страхових організацій, професійних учасників ринку цінних паперів);

- правового статусу суб'єктів оподаткування: 1) цивільно-правового статусу суб'єктів: правовий режим оподаткування неприбуткових установ та організацій, приватних підприємств, фізичних осіб тощо; 2) належності суб'єкта до податкової юрисдикції України: режим оподаткування юридичних та фізичних осіб резидентів і нерезидентів (іноземної компанії, організації, у тому числі постійного представництва нерезидента); 3) наявності чи відсутності взаємозв'язку між учасниками правовідносин: правовий режим оподаткування незалежних один від іншого суб'єктів, правовий режим оподаткування взаємозалежних осіб;

- наявності права застосовувати встановлені податковим законодавством переваги та пільги: загальний та пільговий режим оподаткування [15, с. 303].

Всі ці особливості податкового режиму мають місце, в першу чергу, стосовно загального податкового режиму як основного (базового) податкового режиму, в якому в тому числі вміщуються індивідуалізовані податкові режими, і стосовно такої її складової, як особливий режим.

Перш за все, варто зазначити, що особливий вторинний режим загального податкового режиму може мати як загальні режими кожного окремого податкового платежу, так і індивідуальні режими, прив'язані до того чи іншого з них або до платників чи об'єктів оподаткування. І саме з такої позиції слід виходити, класифікуючи дану підсистему загального податкового режиму. А вже в межах індивідуальних режимів слід застосовувати вищенаведену класифікацію з певними її уточненнями.

Так, режими оподаткування окремих об'єктів та видів діяльності дійсно присутні в якості уточнюючих характеристик щодо окремих податкових платежів, зокрема, як це проілюстровано вище при аналізі індивідуалізації об'єктів оподаткування та платників податків. Відповідно, індивідуалізовані режими об'єктів та видів діяльності мають посісти своє місце у класифікації загального податкового режиму.

При цьому не слід залишати поза увагою об'єднані режими податкових платежів, що склалися у податковому праві у вигляді режимів рентної плати із включенням до неї цілого ряду режимів рентних платежів, режимів податку на майно, що також поділяється на цілий ряд режимів окремих майнових податкових платежів. І ці складові відносяться до загального режиму особливого вторинного режиму (підсистеми) загального податкового режиму.

Режими правового статусу суб'єктів також чітко проявляються в особливому режимі, закріплюючи особливості платників залежно від їх резиденства, мети господарювання, наявності пов'язаних осіб тощо. При цьому остання складова може витупати також класифікаційною ознакою загального вторинного режиму загального податкового режиму, щодо всіх платників податків зважаючи на зміст статті 39 ПК України.

Звернувши увагу на податкові пільги, помічаємо, що індивідуальний характер їх режиму проявляється найбільш чітко. Адже для вторинних податкових режимів однією з основних ознак яких є те, що вони виступають різновидом первинних, які скореговані з урахуванням пільг, звільнень у сфері оподаткування та формуються з урахуванням додаткових прав чи обов'язків, уточнюючи первинні режими відповідно до певного виду платника і конкретного типу податків [16, с. 24]. І на рівні даних режимів і відбувається застосування переважної більшості податкових пільг, які набувають характеру податкових послаблень та переваг для окремих платників податків [17, с. 114]. Стосовно ж можливості включення пільг в повному обсязі до складу спеціальних податкових режимів [18, с. 15], можна сказати, що така перспектива, безперечно, існує, проте не втілена в життя на рівні сучасного законодавства.

Висновки. Узагальнюючи все вищезазначене можна констатувати, що до складу загального податкового режиму входять дві підсистеми у вигляді загального режиму та особливого режиму. Вони вміщують у своєму складі правові норми, що стосуються як всіх без виключення (загальний режим), так і конкретних платежів (особливий режим).

В свою чергу, загальний режим передбачає видову класифікацію, за правовим статусом платників, на режими пов'язаних та не пов'язаних суб'єктів оподаткування.

А особливий режим за критерієм індивідуалізованості поділяється на спільний (загальний) та індивідуальний режими. При цьому до першого з них входять режими окремих податкових платежів та об'єднаних податків (режими майнових податків і рентної плати). А другий класифікується за індивідуальними режимами окремих об'єктів оподаткування, видів діяльності, правового статусу суб'єктів, податкових пільг.

Напрямом подальших досліджень вбачається аналіз складових загального податкового режиму на предмет визначення загальних рис та особливостей їх режимів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Спеціальні податкові режими: сучасний стан та перспективи розвитку: [монографія] / [С.В. Сарана, Б.М. Семенко, Т.М. Семенко]; за заг. ред. С.В. Сарани. – Полтава: Полтавський інститут економіки і права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», 2012. – 170 с.
3. Касьяненко Л.М. Фінансово-правовий процес: [монографія] / Л.М. Касьяненко. – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2010. – 505 с.
4. Криницький І.Є. Теоретичні проблеми податкового процесу: [монографія] / І.Є. Криницький. – Х.: Право, 2009. – 320 с.
5. Кучерявенко М.П. Налоговый процесс [учебное пособие] / Н.П. Кучерявенко; НИИ финансового права. – К.: Правова єдність, 2010. – 392 с.
6. Кучерявенко М.П. Правова природа процедурного регулювання оподаткування / М.П. Кучерявенко // Юрист України. – 2011. – № 2(15). – С. 26–29.
7. Сарана С.В. Процесуально-процедурні податкові режими: [монографія] / Сарана С.В. Ліпський В.В. – Полтава: Полтавський інститут економіки і права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», 2015. – 155 с.
8. Сарана С.В. Стосовно питання складу процесуально-процедурного податкового режиму / С.В. Сарана // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – Серія: Юриспруденція. – 2014. – № 10-2. – Т. 1. – С. 75–77.
9. Коломієць П.В. Поняття та правові аспекти спеціального податкового режиму в Україні / П.В. Коломієць // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – 2013. – Вип. 1. – С. 231–238.
10. Кучерявенко М.П. Податкове право: [підручник] / М.П. Кучерявенко. – Х.: Право, 2013. – 536 с.
11. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України: в 3 т. / кол. авторів; за заг. ред. М.Я. Азарова. – 2-ге вид., доп. та перероб. – К.: Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України. 2011. – Т. 1. – 2011. – 590 с.
12. Податковий кодекс України: постатейний коментар: у 2 ч. / [В.В. Білоус, Л.К. Воронова, О.О. Головашевич та ін.]; за заг. ред. М.П. Кучерявенка. – Х.: Право, 2011. – Ч.1. – 704с.

13. Кучерявенко М.П. Податкове право України : [підручник] / М.П. Кучерявенко. – Х. : Право, 2012. – 528 с.

14. Бондаренко І.М. Структурування фінансово-правової галузі: проблеми системи податкового права / І.М. Бондаренко // Форум права. – 2011. – № 3. – С. 71–75 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-3/11bimcpp.pdf>.

15. Теремецький В.І. Поняття та види податково-правового режиму / В.І. Теремецький // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 4(55). – С. 295–304.

16. Кучерявенко М.П. Податкові процедури: правова природа і класифікація : [монографія] / М.П.Кучерявенко. – К.: КНТ; ЦУЛ, 2009. – 460 с.

17. Сарана С.В. Податкові режими як основа для інвентаризації податкових пільг / С.В. Сарана // Необхідність та передумови інвентаризації податкових пільг у системі оподаткування України: Збірник наукових праць за матер. науково-практичного круглого столу, 5 березня 2013 року. – Ірпінь: НДІ фінансового права. – К.: Алерта, 2013. – С. 112–115.

18. Сарана С.В. Як бути з податковими пільгами / С.В. Сарана // Роботодавець. 2013. – № 3. – С. 14–15.

УДК 342.9+349.6(477)

ДО ПИТАННЯ ПРІОРИТЕТНОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ З-ПОМІЖ ІНШИХ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Собовий О.М., к. ю. н.,
доцент кафедри теорії та історії держави та права
Київська державна академія водного транспорту України

У роботі досліджуються питання пріоритетності забезпечення екологічної безпеки з-поміж інших функцій держави на сучасному етапі розвитку України; наводяться відповідні приклади та аргументи, що ґрунтуються на побудові системи публічного управління в екологічній галузі, які применшують екологічні пріоритети держави.

Ключові слова: екологічна безпека, забезпечення екологічної безпеки, екологічна рівновага, гідні умови життя, навколишнє природне середовище, система публічного управління у галузі екології.

В работе исследуются вопросы приоритетности обеспечения экологической безопасности среди других функций государства на современном этапе развития Украины; приводятся соответствующие примеры и аргументы, основанные на построении системы публичного управления в экологической отрасли, уменьшающие экологические приоритеты государства.

Ключевые слова: экологическая безопасность, обеспечение экологической безопасности, экологическое равновесие, достойные условия жизни, окружающая природная среда, система публичного управления в сфере экологии.

Soboviy O.M. THE QUESTION OF PRIORITY ENVIRONMENTAL SAFETY AMONG OTHER FEATURES STATE AT THE PRESENT STAGE OF DEVELOPMENT OF UKRAINE

In the article examines the issue of priority environmental safety among other features state at the present stage of development of Ukraine; are presented corresponding examples and arguments based on construction system of public administration in the environmental sector, which diminish the environmental priorities of the state.

Key words: ecological safety, ensuring ecological safety, ecological balance, decent living conditions, environment, public administration system in the sphere of ecology.

Нині, у 21 столітті, як ніколи питання забезпечення екологічної безпеки займають провідні позиції з-поміж низки інших актуальних та важливих проблем загальносвітового рівня. І якщо питання, пов'язані з рівнем життя, бідністю, стихійними лихами, військовими діями тощо турбували суспільство завжди, то загрози, пов'язані з порушенням екорівноваги саме зараз постають чи не найбільш суттєвими, актуальними та важливими, а обговорення щодо їх вирішення об'єднує найбільш свідомих представників суспільства, провідних вчених, найбільш авторитетних лідерів провідних держав та значні матеріальні активи.

Окрім того, важливим є те, що проблема забезпечення екологічної безпеки нині постає актуальною не лише серед наукової, професійної та громадської спільноти. Нею

на найвищому державному рівні опікуються посадовці. Отже, без сумнівів можна стверджувати про пріоритет екологічної функції для багатьох держав в нинішніх умовах, про що свідчить величезна кількість відповідних як громадських, так і міждержавних організацій, конференцій, фондів, прийнятих нормативно-правових актів, декларацій та міжнародних угод. А оскільки питання забезпечення екологічної безпеки не можуть стосуватись території лише окремої держави, а носять переважно міждержавний, а то і планетарний характер, то відповідне дослідження з точки зору наукового підходу відзначається високою актуальністю та має неабияке прикладне значення.

Недаремно Основний закон нашої держави окремо закріплює обов'язок щодо реалізації відповідної функції, зазначаючи у ст. 16,